Van: [redacted]
Aan: [redacted]
Cc: [redacted]
Onderwerp: RE: Aanvullende vragen Volkskrant 0- input BSH
Datum: donderdag 1 juli 2021 11:49:57
Bijlagen: 2020-04-07 Energievraag Programma Buiksloterham BENG3=100%.pdf

---

Beste [redacted],
zie de laatste versie van de berekening, onze laatste versie van de E-vraag berekening BSH is van 2020-04-07. Uitgangspunten energietransitie zijn eerder duidelijk afgestemd met Liander.
Zoals net telefonisch besproken, de daadwerkelijke vermogens – real time - heeft Liander wel in beeld en gemeten, maar vooral bij andere woon/werkgebieden gemeten buiten BSH volgens mij. Ik weet niet of dat representatief is voor de situatie in BSH.
Kavel 20A-20F is denk ik een goed representatief voorbeeld voor real time meting t.b.v. de verdere ontwikkeling van BSH, omdat de CPO kavels met de energietransitie uitgangspunten zijn gebouwd.
[redacted] en ik zijn van mening dat we wel steviger mogen reageren richting Liander, wij zijn pro actief met ze in gesprek op basis van gezamenlijk gedeelde uitgangspunten en berekeningen (totaal kW per deelgebied). Als zij dit anders zien hadden ze eerder mogen reageren naar ons na de gesprekken en afstemming van de berekeningen.
Vr groet [redacted]

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: donderdag 1 juli 2021 10:55
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]
[redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]
[redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: Aanvullende vragen Volkskrant 0- input BSH
Ha all,
Dank!
Is er ooit gekeken naar de daadwerkelijke vermogens die zijn gerealiseerd? En zijn deze naast bijgevoegd schema gehouden?
Groet, [redacted]

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: donderdag 1 juli 2021 10:19
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]
[redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]
[redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: Aanvullende vragen Volkskrant 0- input BSH
Collega's,
Liander weet al geruime tijd dat er capaciteitsproblemen waren. In 2007 heeft men aangegeven dat het electranet voor 4.000 woningen voldeed. In 2020 heeft Liander aangegeven dat het middenspanningsnet niet meer voldeed en uitgebreid moest worden. In die periode zijn ook de berekeningen van [redacted] gedeeld met Liander. Wat we met name zien bij Liander is schaarste aan technisch personeel en wisseling van personen. Daardoor heeft Liander moeite om tijdig te anticiperen. Ze hebben vermoedelijk een schaarste afkondiging nodig om het tot een prioriteit te maken. Dat komt mede denk ik door de energietransitie die een zware wissel trekt op de infrastructuur van Liander. Volgens mij is de vraag van de Raad anders te beantwoorden. De capaciteitsproblemen worden veroorzaakt door een mix van de energietransitie, elektrificatie van de

samenleving en een forse uitbereiding van woningbouw in Noord. De energietransitie (decentrale opwekking) zorgt niet voor minder kabels in de ondergrond, maar juist meer. Als daar niet tijdig op wordt geanticipeerd dan ontstaat er vanzelf een beperking.
Met vriendelijke groet,
[redacted]
[redacted]
Ingenieursbureau
Gemeente Amsterdam
M [redacted]
[redacted]@amsterdam.nl
Weesperstraat 430, 1018 DN Amsterdam
Buikslotermeerplein 2000, 1025 XL Amsterdam
Postbus 12693, 1100 AR Amsterdam
ingenieursbureau.amsterdam.nl
Werkdagen: ma, di, wo en do
Op inkopen zijn de inkoopvoorwaarde van de gemeente Amsterdam van toepassing. Deze zijn in te zien op https://www.amsterdam.nl/ondernemen/inkoop-aanbesteden/

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: donderdag 1 juli 2021 8:56
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]
[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: Aanvullende vragen Volkskrant 0- input BSH
We kijken even [redacted], ik check even met [redacted] die gesprekken en afstemming met liander deed. Misschien meest handig dat [redacted] jou dan even belt.
[redacted]

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: donderdag 1 juli 2021 07:51
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]
[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: Aanvullende vragen Volkskrant 0- input BSH
Dag allen,
Zou één van jullie willen kijken naar de beantwoording van onderstaande raadsvraag door Liander. Graag even telefonisch contact.

1. In hoeverre worden de capaciteitsproblemen veroorzaakt door de energietransitie (stoppen met aardgas en overstappen op stroom)? En in hoeverre belemmeren de capaciteitsproblemen juist de energietransitie?

A: Voor het gebied Buiksloterham capaciteitsgroei veroorzaakt door de transformatie van een industrieel bedrijventerrein naar een circulaire stadswijk gericht op wonen en werken. De capaciteitsproblemen worden veroorzaakt doordat de capaciteitsgroei groter is dan waarop door Liander werd geanticipeerd en daarnaast blijkt de doorlooptijd van de netuitbreiding langer te zijn dan gebruikelijk voor soortgelijke projecten. Dat de vermogensvraag hoger uit is gevallen is veroorzaakt doordat de niet wonen functies bij de uitwerking van de detailplannen een hogere vermogensvraag bleken te hebben. In de initiële planningvorming is Liander uitgegaan van een bepaalde vermogensvraag per vierkante meter. Bij verschillende kavels bleek de daadwerkelijke vermogensvraag hoger te liggen. Dit gold bijvoorbeeld voor een parkeergarage.

Groet, [redacted]

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: donderdag 24 juni 2021 17:23
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]
[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: Aanvullende vragen Volkskrant 0- input BSH
Dacht ik al , als wij daar nog bij moeten helpen, geef het aan!
Groet!
[redacted]
Duurzame gebiedsontwikkeling Noord
Gemeente Amsterdam
[redacted]
[redacted]@amsterdam.nl

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: donderdag 24 juni 2021 17:22
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]
[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: Aanvullende vragen Volkskrant 0- input BSH
Mee eens, maar dat doen we niet via de media. ;)

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: donderdag 24 juni 2021 17:20
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]
[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: Aanvullende vragen Volkskrant 0- input BSH
Ja klopt zit in die 2 kw
Ik zou wel wat scherper reageren eigenlijk
Ik vind het niet netjes van alliander zo doet
[redacted]
Duurzame gebiedsontwikkeling Noord
Gemeente Amsterdam
[redacted]
[redacted]@amsterdam.nl

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: donderdag 24 juni 2021 17:20
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]
[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: Aanvullende vragen Volkskrant 0- input BSH
Ff voor mij om het te begrijpen: Voor die centrale WKO-systemen is ook elektriciteit nodig toch? Zit dat in die 2kW per woning?

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: donderdag 24 juni 2021 17:06
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]
[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: FW: Aanvullende vragen Volkskrant 0- input BSH

Hoi [redacted],
De aanvullingen van BSH in rood
Nav de passage:

> "De problemen zijn volgens [redacted] ontstaan doordat bij de bouw van woningen pas in een laat stadium besloten is te kiezen voor verwarming met warmtepompen, die veel elektriciteit verbruiken. 'De netbelasting is daardoor vier keer hoger dan normaal', aldus [redacted] De geplande woningbouw kan doorgaan, maar ondernemers die zich nu nog melden voor een zware aansluiting, zullen twee jaar moeten wachten."

Deze stelling klopt niet.
Let op Alliander suggereert dat we met individuele warmtepompen werken. Dat klopt niet. Het zijn centrale WKO systemen waarin elektrisch vermogen van de centrale warmtepomp verdeeld wordt over verschillende aangesloten woningen en utiliteitafnemers. Dan kom je niet op een vier keer hogere netbelasting. In plaats van 1,5 kW is in overleg met Alliander gerekend met 2 kW per woning. De elektra aansluiting is ook nodig voor de regiliere huishoudelijke apparaten (ijskast, computers, inductie kookplaat etc). Dus een normale huisaansluiting van 3x25 A.
Verder nog drie suggesties om te verwerken:

- Ik zou ook in de antwoorden benoemen dat we een elektriteitsinfrastructuur studie hebben gemaakt om ook zaken energetisch en ruimtelijk goed in te passen. En dat we al jaren actief met netbeheerder Alliander in gesprek zijn over de energievoorziening. Zo is er in Buiksloterham regelmatig overleg met Alliander over de netaansluiting berekeningen die in gezamenlijk overleg zijn opgesteld.
- Om te voldoen aan het bouwbesluit (conform nieuwe wetgeving NTA 8800) is levering van koude in stedelijk gebied noodzakelijk. Daar heb je dus centrale WKO's voor nodig, ook in combinatie met stadswarmte. Daar ontkomen we niet aan in Amsterdam.
- Alliander is al ruimte tijd op de hoogte van de elektrificering van mobiliteit en gebouwde omgeving in Amsterdam, specifiek ook in Buiksloterham. Het probleem is dat Alliander in haar planning onvoldoende rekening houdt met de snelheid van de aanvragen. Hierdoor is er te laat actie ondernomen en onvoldoende rekening gehouden met inzet van capaciteit en vakkundig personeel. Een andere oorzaak is het vraag en aanbod systeem van aanvragen van een netaansluiting. Alliander komt pas in actie als zij en verzoek om aansluiting krijgen. Dat is te laat. Gedurende gebiedsontwikkeling is al geruime tijd te voorspellen dat deze netaansluitingen zullen komen. Ze lopen met dit systeem achter de feiten aan.

En hieronder onder buiksloterham nog tekstsuggestie
Ha[redacted]
Zie hieronder mijn antwoorden.
Grootverbruikers:
Netbeheerders zijn gehouden aan het non-discriminatoir handelen. Dit betekent dat zij altijd verplicht moeten aansluiten, ongeacht de vraag en de capaciteit op dat moment. Het zou helpen wanneer er meer middelen/instrumenten beschikbaar komen om grootverbruikers te bewegen om zelf maatregelen te treffen om hun piekverbruik omlaag te brengen. Bijvoorbeeld door slim energiemanagement, tijdelijke opslag of het omlaag brengen van het energieverbruik tijdens piekuren (bijvoorbeeld door 's nachts te laden). Netbeheerders hebben nu onvoldoende mogelijkheden en (financiële) prikkels om dit af te kunnen dwingen. In Amsterdam zijn we met verschillende pilots bezig om hiermee te experimenteren. Zoals de pilot bij ArenA (Life Project)

en de Flexpower-pilot voor laadpalen. Maar voor opschaling is echt goede regelgeving nodig. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan dynamische tarieven voor transport. De tarieven worden lager op momenten dat er veel capaciteit beschikbaar is en hoger wanneer er weinig capaciteit beschikbaar is. Ook mogen netbeheerders nu pas aan piekreductie denken op het moment dat er al congestie is. Dit zal veel eerder moeten kunnen om te voorkomen dat dit ontstaat.

Buiksloterham (even kijken hoe we hier kunnen voorkomen dat we gaan wijzen naar elkaar)

In Buiksloterham geldt dat in principe op stadswarmte van Westpoortwarmte wordt aangesloten. Deze situatie is als sinds 2008 van toepassing toen het stadswarmtecontract voor Amsterdam Noord getekend is door de gemeente Amsterdam, Westpoortwarmte en een aantal ontwikkelpartners. Het stadswarmtecontract en de publiekrechtelijke aansluitplicht biedt overigens een afgebakende ruimte aan ontwikkelaars om een vrijstelling aan te vragen en een alternatief warmtesysteem toe te passen dat voldoende duurzaam moet zijn.

Bij de ontwikkeling van de wijk BSH wordt als sinds 2015 nadrukkelijk gekeken naar de energievoorziening en de elektriciteitsbehoeften van het programma. Berekeningen zijn gemaakt en ook besproken met o.a. de netbeheerder Alliander.

In de praktijk zien we in de ontwikkeling van Buiksloterham verschillende energieconcepten ontstaan. Soms individuele WKO systemen, maar veelal wordt er door ontwikkelaars in Buiksloterham aangesloten op stadswarmte al dan niet in combinatie met een WKO oplossing. Let op de WKO oplossingen die toegepast worden bestaan uit een centraal warmtepompsysteem voor de kavelontwikkelingen. Dat betekent dat de elektriciteitsvraag per woning niet beduidend stijgt ten opzichte van een woning zonder WKO oplossing. Er is zeker geen sprake van een verviervoudiging. Verder geldt dat koude levering aan de nieuwbouwwoningen noodzakelijk is om te voldoen aan de landelijke wetgeving (NTA 8800). Daarom is de combinatie van stadswarmte met wko essentieel om te voldoen aan de bouwregelgeving.

We zien dat met een steeds verdere vergroening in de elektriciteitsmix, elektrische oplossingen steeds duurzamer gaan worden. Dit heeft weer tot gevolg dat dit soort oplossingen steeds meer worden gekozen. In de themastudie elektriciteit 1.0 (2019) en 2.0 (2021) is hiermee al rekening gehouden in de scenario's voor de gebeidsontwikkeling. Hierin staat in zowel het midden als het hoog scenario LT-warmte als mogelijke warmte oplossing.

Detail voor onszelf: FIRAN is al enige tijd bezig in dit gebied om LT-warmteoplossingen van de grond te krijgen. FIRAN is een dochteronderneming van Alliander.

Groet, [redacted]

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: donderdag 24 juni 2021 12:50
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: Aanvullende vragen Volkskrant

Hi [redacted], [redacted], [redacted],

Ik heb nog twee aanvullende vragen van de Volkskrant:

- Om te kunnen sturen op verminderen verbruik van de grootverbruikers, welke instrumenten zijn er dan specifiek die hierbij kunnen helpen? Welke wet- of regelgeving zou hier dan een rol in kunnen spelen? Kunnen we dat nog een slag concreter maken?
- Liander zei in de krant dat in Buiksloterham meespeelde dat de gemeente daar pas in een laat stadium besloot te kiezen voor verwarming met warmtepompen. Is het inderdaad zo dat wij hier zelf niet handig in hebben geopereerd, weten we dat?

Groet,

[redacted]